

การศึกษาการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสมุทรปราการ

นายสกล รุ่งโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท. ศ. 2530

ISBN 974-567-815-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012595

i 10296414

๗

A STUDY OF THE ORGANIZATION OF PERSONNEL DEVELOPMENT ACTIVITIES
OF ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION : A CASE STUDY OF CHANGWAT
SAMUT PRAKAN

Mr.Sakol Rungrojana

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-815-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด :
 การศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อ นิสิต นายสกต รุ่งโรจน์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ทันติเมฆ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....^{วิภา}.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....^{สุภาภรณ์}.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ คุปรัตน์)

.....^{อมรชัย}.....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ทันติเมฆ)

.....^{วีระวัฒน์}.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการจกกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อนิสิต นายสกล รุ่งโรจน์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ทันทิเมธ

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจกกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจกกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 148 คน ครู-อาจารย์จำนวน 1,569 คน ประชากรที่ขอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารทั้งหมด โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน รวมเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการขอบแบบสอบถาม 308 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 16.9 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

9

โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากแต่ละอำเภอ/
กิ่งอำเภอ ใ้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน และครู-อาจารย์จำนวน 74 คน โดยสุ่ม
มาจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 74 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 1 คน รวม
เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 99 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อย่างมี
โครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้นำมาวิเคราะห์
โดยคำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากร
มีการแจ้งและรับทราบนโยบายอย่างกว้าง ๆ ในที่ประชุม มีการดำเนินการและการวาง
แผนงานอย่างเป็นระบบ/กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรทั้ง 8 กิจกรรม โรงเรียนมีการปฏิบัติ
อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่กิจกรรมการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่
ผู้บริหารและครู-อาจารย์ต้องการให้จัดมากที่สุด มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ผู้บริหาร
และครูอาจารย์มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในด้านการนำผลการประเมินไปใช้

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากร ทั้งกลุ่ม
ผู้บริหารและกลุ่มครู-อาจารย์มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดมาจากการขาด
แคลนงบประมาณ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณไว้เป็นสัดส่วน ตลอดจนขาดเอกสาร
วารสารและตำราทางวิชาการที่จะใช้อำนวยต่อการจัดกิจกรรม

Thesis Title A Study of the Organization of Personnel
Development Activities of Elementary Schools
under the Jurisdiction of the Office of the
Provincial Primary Education : A Case Study
of Changwat Samut Prakan.

Name Mr. Sakol Rungrojana

Thesis Advisor Assistant Professor Amornchai Tantimedh, Ph.D.

Department Educational Administration

Academic Year 1986

ABSTRACT

Research Purposes

1. To study the Organization of Personnel Development Activities of Elementary Schools under the Jurisdiction of the Office of the Provincial Primary Education Changwat Samut Prakan.
2. To study the problems and obstacles of the Organization of Personnel Development Activities in Elementary Schools under the Jurisdiction of the Office of the Provincial Primary Education Changwat Samut Prakan.

Research Procedure

The population involved in the research were 148 school administrators and 1,569 teachers. The population who answered

โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน และครู-อาจารย์จำนวน 74 คน โดยสุ่มมาจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 74 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 99 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้นำมาวิเคราะห์ โดยคำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากร มีการแจ้งและรับทราบนโยบายอย่างกว้าง ๆ ในที่ประชุม มีการดำเนินการและการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ/กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรทั้ง 8 กิจกรรม โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่กิจกรรมการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์ต้องการให้จัดมากที่สุด มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในด้านการนำผลการประเมินไปใช้

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากร ทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครู-อาจารย์มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดมาจากการขาดแคลนงบประมาณ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณไว้เป็นสัดส่วน ตลอดจนขาดเอกสารวารสารและตำราทางวิชาการที่จะเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม

questionnaire included all the school administrators and 160 teachers, selected from 10% of each Amphur/Kingamphur using stratified random sampling technique, totalling 308. The samples for interview include 25 school administrators selected from 16.9 % of the schools using stratified random sampling technique and 74 teachers, sampled 1 each from the selected 74 schools, totalling 99.

The instruments used in this study were questionnaires and structured interview which were constructed and collected by the research. The data were analyzed by means of frequency percentage, means, standard deviation and content analysis.

Findings

The most of schools are set policy and objectives in personnel development. Teachers are informed about the scope of the policies at the meeting. Schools have a systematic planning in personnel development. All 8 development activities were conducted in a rather high level. But training activities and workshop are want most by the administrators and teachers. There are the activities evaluation but the administrators and teachers disagreed in implementation.

The problems and obstacles in organization personnel development activities were unanimately pointed out by the administrators and the teachers to the lack of funds and improper provision of budget, and lack of documents, journals and academic materials to facilitate the organization of development activities.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันทิเมธ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย
ซึ่งได้ให้การเอาใจใส่ คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยมีความประทับใจ
และซาบซึ้งอยู่ตลอดเวลา แมว่าจะกราบขอพระคุณแล้วก็ตามแต่ยังไม่เพียงพอ

ขอกราบขอพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา คุปรีรัตน์ ผู้ช่วย-
ศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.จำรัส นองมาก อาจารย์
ดร.บุญเลิศ ไทรินทร์ อาจารย์ศกรินทร์ สุวรรณโรจน์ อาจารย์จรูญ เอกอินทร์
อาจารย์ประจวบ วัจนรัตน์ และอาจารย์จรูญ มุ่งการนา ซึ่งทั้ง 8 ท่านได้กรุณา
เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอพระคุณอาจารย์อรทัย มุลคำ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
หนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่อยู่เบื้องหลังคำแนะนำทั้งมวล ผู้บริหารและครู-อาจารย์
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี และประทับใจในคำแนะนำ ช่วย
เหลือประสานงาน ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์สุรพล จิศักดิ์อำไพ อาจารย์จริพร
แหวนทอง อาจารย์รัชช เชื้อมทอง อาจารย์อะเกียบ สะโหน อาจารย์รุโร สุวรรณชาติ
อาจารย์สมชาติ สุขสาคร อาจารย์บัณฑิต คุปพิทยานันท์ และบาทหลวงจรัส ทองปิยะภูมิ

ทุนในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย จำนวน 3,100 บาท ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ท่านส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดเวลา นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่
ช่วยให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ นั่นคือ อาจารย์ฉวี รุ่งโรจน์ ภรรยาของผู้วิจัยเอง
ขอขอบคุณ

สกล รุ่งโรจน์

เมษายน 2530

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ลำดับขั้นในการเสนอขอมูล	12
2 แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความหมายของการพัฒนาบุคลากร	13
แนวคิดของการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร	16
นโยบายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลากร..	16
ความต่องานในการพัฒนาบุคลากร	21
การดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ...	27
องค์ประกอบในการดำเนินการพัฒนาบุคลากร	29
วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร.	29
ลักษณะของกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร.....	51
	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข.....	55
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรทั้งของไทยและ ต่างประเทศ	60
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรของไทย	60
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรของ ต่างประเทศ	65
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	68
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	68
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	76
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไต่จากการตอบแบบสอบถาม	81
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์	163
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	173
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	173
	วิธีดำเนินการวิจัย	173
	สรุปผลการวิจัย	175

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถาม	175
สรุปผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์	186
อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	189
ขอเสนอแนะจากผลการวิจัย	200
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	201
บรรณานุกรม	202
ภาคผนวก	209
ภาคผนวก ก.	213
ภาคผนวก ข.	215
ภาคผนวก ค.	250
ภาคผนวก ง.	253
ประวัติผู้เขียน	260

ศูนย์วิทยุทัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการสุ่มตัวอย่างโรงเรียน	69
2	แสดงการสุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ (ทอแบบสอบถาม)	70
3	แสดงการสุ่มตัวอย่างผู้บริหาร	71
4	แสดงการสุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ (สำหรับการสัมภาษณ์)	72
5	แสดงจำนวนและรายละเอียดของแบบสอบถามที่แจกไปแล้วได้รับ กลับมา	76
6	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ..	81
7	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายและวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาบุคลากร	84
8	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของ โรงเรียนที่ผ่านมา	90
9	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน	94
10	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร	96
11	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม การประชุมในเขต	101
12	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการสัมมนา ทางวิชาการ	106
13	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษา และงานนอกสถานที่	111
14	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการ ฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ	120
16	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ	123
17	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการสืบเปลี่ยนหน้าที่	126
18	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาคานจิตใจ	129
19	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมการปฐมนิเทศ	134
20	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมการสัมมนาทางวิชาการ	137
21	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมการศึกษาและงานนอกสถานที่	140
22	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ	143
23	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมการส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ	146
24	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ	149
25	แสดงผู้ครอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมการสืบเปลี่ยนหน้าที่	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	แสดงผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรม การพัฒนาความจิตใจ	155
27	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการพัฒนาศาลากร...	158
28	แสดงสถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์	163
29	แสดงสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัด กิจกรรมการพัฒนาศาลากรตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน..	167
30	แสดงสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การพัฒนาศาลากรตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน	171
31	แสดงกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนและจำนวนครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม และได้รับการสัมภาษณ์	254
32	แสดงจำนวนผู้บริหารที่ได้รับการสัมภาษณ์	258

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย